

Třídící znak							
1	0	1	0	7	5	3	0

OPATŘENÍ
ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY
Č. 1 ZE DNE 6. ÚNORA 2007

**K VNITŘNÍMU ŘÍDICÍMU A KONTROLNÍMU
SYSTÉMU SPOŘITELNÍHO A ÚVĚRNÍHO DRUŽSTVA PRO OBLAST
PŘEDCHÁZENÍ LEGALIZACE VÝNOSŮ Z TRESTNÉ ČINNOSTI
A FINANCOVÁNÍ TERORISMU**

**Opatření České národní banky
č. 1 ze dne 6. února 2007**

**k vnitřnímu řídicímu a kontrolnímu systému spořitelního a úvěrního družstva
pro oblast předcházení legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu**

Česká národní banka podle § 11 odst. 1 a § 28i písm. a) zákona č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 57/2006 Sb., a podle § 24 písm. a) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. 57/2006 Sb., stanoví:

**§ 1
Úvodní ustanovení**

- (1) Toto opatření stanoví požadavky, které spořitelní a úvěrní družstvo (dále jen „družstevní záložna“) plní s cílem minimalizovat rizika, jež pro něj vyplývají z možného zneužití družstevní záložny k legalizaci výnosů z trestné činnosti¹⁾ (dále jen „legalizace výnosů“) a z nesplnění požadavků stanovených zvláštními právními předpisy²⁾.
- (2) Družstevní záložna má vnitřní řídicí a kontrolní systém, jehož součástí je systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření k předcházení legalizace výnosů³⁾ (dále jen „systém vnitřních zásad“) a zásady „Poznej svého klienta“ obsažené v § 3 až 8 tohoto opatření, které umožní dosažení účelu tohoto opatření.
- (3) Požadavky stanovené tímto opatřením družstevní záložna naplňuje s ohledem na svou velikost a způsob řízení, typ, povahu a složitost činností, které vykonává.

**§ 2
Definice pojmů**

Pro účely tohoto opatření se rozumí:

- a) klientem
 1. člen družstevní záložny,
 2. uchazeč o členství v družstevní záložně,
 3. osoba, které družstevní záložna poskytuje služby⁴⁾, aniž by tato osoba byla jejím členem⁵⁾,

¹⁾ § 1a odst. 1 zákona č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

²⁾ Např.: zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, zákon č. 70/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o provádění mezinárodních sankcí

³⁾ § 9 zákona č. 61/1996 Sb.

⁴⁾ § 3 odst. 1 zákona č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁾ § 3 odst. 5 zákona č. 87/1995 Sb.

4. osoba, která s družstevní záložnou jedná o uzavření smlouvy o poskytování služeb⁴⁾, aniž by tato osoba byla jejím členem⁵⁾,
 5. osoba, jejímž jménem anebo na jejíž účet jedná osoba, které družstevní záložna poskytuje své služby⁴⁾ na smluvním základě,
 6. osoba, jejímž jménem anebo na jejíž účet jedná osoba, která jedná s družstevní záložnou o členství v družstevní záložně,
 7. osoba, jejímž jménem anebo na jejíž účet jedná osoba, která jedná s družstevní záložnou o uzavření smlouvy o poskytování služeb⁴⁾,
 8. osoba, která je oprávněna k nakládání s peněžními prostředky na účtu osoby, která má s družstevní záložnou uzavřenou smlouvu o poskytování služeb⁴⁾;
- b) vlastníkem klienta – podnikatele taková osoba, která je jeho většinovým společníkem, nebo která v něm disponuje většinou hlasovacích práv nebo osoba, která je z titulu uzavřené ovládací smlouvy ve vztahu ke klientovi osobou řídící, případně je osobou ovládající klienta z jiného titulu⁶⁾,
- c) neprůhlednou vlastnickou strukturou stav, kdy:
1. z výpisu z obchodního rejstříku, nebo
 2. z výpisu z obchodního rejstříku nebo jiné obdobné evidence země sídla zahraniční osoby, která není zapsána do obchodního rejstříku v České republice, a není-li v zemi sídla této zahraniční osoby taková evidence, pak z úředně ověřené společenské smlouvy nebo jiné listiny, kterou byla zahraniční osoba založena, a která obsahuje všechny její změny,
- nelze zjistit, kdo je společníkem klienta; o neprůhlednou vlastnickou strukturu nejde, pokud jsou akcie klienta kótované podle zvláštního zákona⁷⁾ nebo pokud jde o zahraniční akciovou společnost, jejíž akcie jsou přijaty k obchodování na veřejných trzích,
- d) zakladatelem klienta – nepodnikatele taková osoba, která je zřizovatelem nadace podle zvláštního zákona⁸⁾, nebo která je zakladatelem obecně prospěšné společnosti podle zvláštního zákona⁹⁾,
- e) nejasným původem finančních prostředků klienta stav, kdy klient na žádost družstevní záložny prokazatelně nedoloží původ finančních prostředků,
- f) zemí původu stát, jehož je fyzická osoba státním příslušníkem, stát, v němž je fyzická osoba přihlášená k dlouhodobému nebo trvalému pobytu, a stát, v němž má právnická osoba své sídlo, pobočku nebo provozovnu,
- g) rizikovým faktorem klienta zejména:
1. země původu klienta, země původu vlastníka klienta - podnikatele, země původu zakladatele klienta – nepodnikatele, je-li tato země uvedena na seznamu zemí, v nichž nejsou dostatečným způsobem uplatňována opatření proti legalizaci výnosů, který je vydáván Financial Action Task Force (dále jen „FATF“), nebo na seznamu zemí, které družstevní záložna na základě svého hodnocení považuje za rizikové (například tzv. „daňové ráje“),
 2. země původu osoby, s níž klient provádí obchod, je-li tato země uvedena na seznamu zemí, v nichž nejsou dostatečným způsobem uplatňována opatření proti legalizaci výnosů, který je vydáván FATF nebo na seznamu zemí, které družstevní záložna na základě svého hodnocení považuje za rizikové (například tzv. „daňové ráje“),

⁶⁾ § 66a zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁾ zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁾ zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁾ zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

3. uvedení klienta, zakladatele klienta – nepodnikatele, vlastníka klienta - podnikatele, nebo osoby, s níž klient provádí obchod, na seznamu osob a hnutí, vůči nimž jsou uplatňována sankční opatření v souladu se zvláštními právními předpisy²⁾,
4. neprůhledná vlastnická struktura klienta – právnické osoby,
5. neprůhledná vlastnická struktura zakladatele klienta – nepodnikatele,
6. nejasný původ finančních prostředků klienta,
7. skutečnosti vzbuzující podezření, že klient nejedná na svůj účet nebo že zastírá, že plní pokyn třetí osoby,
8. neobvyklý způsob provedení obchodu, zejména s ohledem na typ klienta, předmět, výši a způsob vypořádání obchodu, účel zřízení účtu a předmět činnosti klienta, je-li podnikatelem,
9. skutečnost vzbuzující podezření, že klient provádí podezřelý obchod¹⁰⁾;
- h) rizikovým klientem klient družstevní záložny, u něhož je zjištěn rizikový faktor,
- i) podezřelým obchodem podezřelý obchod podle zvláštního zákona¹⁰⁾,
- j) pověřeným zaměstnancem zaměstnanec družstevní záložny určený podle zvláštního zákona¹¹⁾ k zajišťování průběžného styku a výměně informací s Finančním analytickým útvarem Ministerstva financí (dále jen „FAÚ“) a k plnění oznamovací povinnosti podle zvláštního zákona¹²⁾;
- k) odpovědným zaměstnancem zaměstnanec družstevní záložny, který se s ohledem na své pracovní zařazení účastní procesu zjišťování a vyhodnocování rizikových faktorů klienta a znaků podezřelého obchodu,
- l) informačním systémem získávání, zpracování, přenos, sdílení a uchovávání informací, a to i v elektronické formě,
- m) privátním přístupem provádění obchodů s fyzickými osobami založené na individuálním přístupu ke klientovi, kdy služby spojené s privátním přístupem družstevní záložna poskytuje pouze takovým klientům, kteří splňují zvláštní, družstevní záložnou stanovené podmínky,
- n) korespondentskou úvěrovou nebo finanční institucí zahraniční osoba, jejímž prostřednictvím družstevní záložna provádí platby do zahraničí anebo jejímž prostřednictvím přijímá platby ze zahraničí.

§ 3

Identifikace klienta

- (1) Družstevní záložna provádí identifikaci klienta způsobem stanoveným zvláštním zákonem¹³⁾.
- (2) Kromě povinností podle odstavce 1 družstevní záložna zejména:
 - a) zjišťuje a uchovává o klientovi takové informace, které jí umožní vyhodnocovat, zda se jedná o rizikového klienta,
 - b) zjišťuje při zřizování účtu klienta účel jeho zřízení, předpokládaný pohyb peněžních prostředků na tomto účtu, skutečnost, zda je klient v zaměstnaneckém poměru, a je-li účet zřizován pro podnikatelské účely, potom také předmět činnosti klienta,
 - c) zjišťuje v družstevní záložnou stanovených případech původ finančních prostředků klienta,

¹⁰⁾ § 1a odst. 6 zákona č. 61/1996 Sb.

¹¹⁾ § 9 odst. 2 zákona č. 61/1996 Sb.

¹²⁾ § 4 zákona č. 61/1996 Sb.

¹³⁾ § 1a odst. 3 a § 2 zákona č. 61/1996 Sb.

- d) podle možností zjišťuje před přijetím za člena družstva důvod ukončení smluvního vztahu klienta s jinou úvěrovou institucí, pokud má podezření, že by klient mohl za trvání smluvního vztahu legalizovat výnosy z trestné činnosti,
- e) v průběhu trvání smluvního vztahu kontroluje platnost a úplnost údajů, které jsou o klientovi evidovány podle tohoto opatření, a provádí jejich aktualizaci,
- f) věnuje zvýšenou pozornost všem složitým, neobvykle rozsáhlým obchodům klienta, a to jak z hlediska jejich výše, tak i počtu účastníků, a obchodům neobvyklého charakteru, které nemají zjevný ekonomický anebo právní důvod,
- g) věnuje zvýšenou pozornost obchodům prováděným v oblasti privátního přístupu,
- h) věnuje zvýšenou pozornost obchodům prováděným na účet osob, které vykonávají významné veřejné funkce; družstevní záložna vymezí vnitřním předpisem, které veřejné funkce považuje za významné,
- i) při provádění obchodů s využitím technologií, kdy nedochází k přímému kontaktu s klientem, družstevní záložna vytvoří a uplatňuje takové postupy, které prokazují, že obchod provádí s již identifikovaným klientem.

§ 4

Politika přijatelnosti klienta

- (1) Družstevní záložna stanoví politiku přijatelnosti klienta, v níž s ohledem na rizikové faktory:
 - a) provádí kategorizaci klientů,
 - b) zakotví podmínky, při jejichž splnění družstevní záložna nepřijme nového člena nebo vyloučí stávajícího člena družstva,
 - c) zakotví podmínky, při jejichž splnění družstevní záložna nenaváže s klientem smluvní vztah nebo již existující smluvní vztah s klientem zruší.
- (2) Družstevní záložna dále stanoví postupy:
 - a) pro zjišťování rizikových faktorů u nových klientů družstevní záložny,
 - b) pro průběžné zjišťování rizikových faktorů během trvání členství nebo smluvního vztahu s klientem,
 - c) uplatňované vůči rizikovým klientům.
- (3) Politiku přijatelnosti klienta schvaluje představenstvo družstevní záložny.
- (4) Družstevní záložna k zabezpečení řádného uplatňování zásad „Poznej svého klienta“ dále:
 - a) spolupracuje pouze s takovými korespondentskými úvěrovými nebo finančními institucemi,
 - 1. které aplikují pravidla boje proti legalizaci výnosů a financování terorismu,
 - 2. které mají zapsané sídlo a skutečné sídlo ve stejném státě, a
 - 3. jejichž obchodní aktivity zná,
 - b) vyžaduje, aby třetí osoby jednající jménem družstevní záložny, pokud je družstevní záložna používá k nabízení svých služeb a produktů, uplatňovaly zásady „Poznej svého klienta“ ve stejném rozsahu jako družstevní záložna, a provádí kontrolu jejich uplatňování těmito osobami.
- (5) Skutečnost, že klient je rizikovým klientem družstevní záložny nemusí nutně znamenat, že je pro družstevní záložnu nepřijatelný z hlediska její politiky přijatelnosti klienta.

§ 5

Vyhodnocování podezřelých obchodů

- (1) Pro dosažení účelu tohoto opatření družstevní záložna:
 - a) vymezí pravomoci a odpovědnost útvarů a odpovědných zaměstnanců při plnění úkolů, jež pro ně vyplývají z požadavků stanovených zvláštními právními předpisy¹⁴⁾ a tímto opatřením, a to z hlediska jejich funkčního zařazení,
 - b) po zjištění rizikového faktoru vyhodnocuje, zda se nejedná o podezřelý obchod.
- (2) Pokud odpovědný zaměstnanec při vyhodnocování obchodu zjistí rizikový faktor a pokud má podezření, že se jedná o podezřelý obchod, pak:
 - a) vypracuje interní hlášení o podezřelém obchodu (dále jen „interní hlášení“) a zašle jej ve lhůtě stanovené systémem vnitřních zásad pověřenému zaměstnanci k dalšímu posouzení,
 - b) navrhne v interním hlášení odklad splnění příkazu, pokud by bezodkladným splněním příkazu mohlo být zmařeno nebo podstatně ztíženo zajištění výnosu.
- (3) Interní hlášení musí obsahovat takové údaje o klientovi a jeho obchodech, které pověřenému zaměstnanci umožní vyhodnotit, zda se jedná o podezřelý obchod.
- (4) Interní hlášení nemusí být vypracováno v případě, že pověřený zaměstnanec vyhodnocuje podezřelý obchod na základě informací, které sám zjistil.
- (5) Vyhodnotí-li pověřený zaměstnanec obchod jako podezřelý, plní oznamovací povinnost podle zvláštního zákona¹²⁾.
- (6) Po oznámení podezřelého obchodu FAÚ družstevní záložna
 - a) uplatňuje vůči klientovi, jehož obchod byl oznámen FAÚ, postup stanovený vnitřním předpisem, a
 - b) zabezpečí, aby odpovědným zaměstnancům bylo sděleno, že klient, jehož obchod byl oznámen FAÚ, je rizikový klient.
- (7) Družstevní záložna eviduje a uchovává oznámení o podezřelém obchodu a interní hlášení o obchodech, které nebyly oznámeny FAÚ, po dobu stanovenou zvláštním zákonem¹⁵⁾.

§ 6

Informační systém družstevní záložny

- (1) Informační systém družstevní záložny musí umožňovat zjišťování, sledování a vyhodnocování informací potřebných
 - a) pro dosažení účelu zvláštního zákona¹⁶⁾, a
 - b) pro splnění požadavků stanovených tímto opatřením.

¹⁴⁾ Např.: zákon č. 61/1996 Sb.,
zákon č. 69/2006 Sb.
zákon č. 70/2006 Sb.

¹⁵⁾ § 3 odst. 2 zákona č. 61/1996 Sb.

¹⁶⁾ zákon č. 61/1996 Sb.

- (2) Odpovědní zaměstnanci a pověřený zaměstnanec musí mít odpovídající přístup k informacím obsaženým v informačním systému družstevní záložny umožňující jejich efektivní využití pro vyhodnocování podezřelých obchodů.

§ 7

Povinnosti pověřeného zaměstnance

- (1) Pověřený zaměstnanec jednou ročně předloží představenstvu a kontrolní komisi družstevní záložny zprávu hodnotící činnost družstevní záložny v oblasti prevence proti legalizaci výnosů. Ve zprávě zejména zhodnotí, zda družstevní záložna dodržela všechna ustanovení zvláštního zákona¹⁶⁾ a tohoto opatření, zda jsou opatření v oblasti prevence proti legalizaci výnosů účinná, jaké nedostatky v systému prevence proti legalizaci výnosů byly v posledním ročním období zjištěny a jaká rizika z toho pro družstevní záložnu mohou plynout. V případě zjištěných nedostatků uvede ve zprávě návrh opatření na zlepšení systému prevence legalizace výnosů z trestné činnosti. Dále ve zprávě uvede statistická data o interních hlášeních a oznámeních o podezřelých obchodech. Tato data rozčlení podle organizační struktury nebo podle obchodních činností družstevní záložny s ohledem na územní členění.
- (2) Pověřený zaměstnanec nesmí být odpovědný za uzavírání a vypořádávání obchodů a zároveň musí být organizačně oddělen od osob podílejících se na výkonu vnitřního auditu v družstevní záložně.

§ 8

Systém školení

- (1) Družstevní záložna v souladu se zvláštním zákonem¹⁶⁾ propracuje systém školení odpovědných zaměstnanců a osob, které se na základě jiné než pracovní smlouvy podílejí na předmětu činnosti družstevní záložny, s ohledem na jejich pravomoc a odpovědnost v oblasti boje proti legalizaci výnosů. Při zjištění nejnovějších poznatků z oblasti prevence proti legalizaci výnosů družstevní záložna s těmito poznatky tyto osoby vhodným způsobem seznámí. Družstevní záložna průběžně ověřuje znalosti odpovědných zaměstnanců a osob, které se na základě jiné než pracovní smlouvy podílejí na předmětu činnosti družstevní záložny, z problematiky legalizace výnosů.
- (2) Družstevní záložna vede evidenci o účasti a obsahu uskutečněných školení a o výsledcích ověření znalostí podle odstavce 1 nejméně po dobu pěti let.

§ 9

Závěrečná ustanovení

- (1) Družstevní záložna upraví své vnitřní předpisy v souladu s tímto opatřením nejpozději do 30. dubna 2007 tak, aby mohla účinným způsobem uplatňovat zásady v něm obsažené, při respektování požadavků stanovených zvláštním zákonem¹⁷⁾.

¹⁷⁾ zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

- (2) Družstevní záložna průběžně aktualizuje vnitřní předpisy, zdokonaluje informační systém družstevní záložny, systém školení zaměstnanců a vnitřní řídicí a kontrolní systém tak, aby postihovaly nejnovější poznatky z problematiky legalizace výnosů a aplikace zásad „Poznej svého klienta“.
- (3) Družstevní záložna průběžně zdokonaluje svůj informační systém tak, aby splňoval požadavky stanovené tímto opatřením nejpozději do 30. dubna 2007.

§ 10
Účinnost

Toto opatření nabývá účinnosti dnem 1. března 2007.

Guvernér
v z. RNDr. Luděk Niedermayer v. r.

Sekce bankovní regulace a dohledu
Odpovědný zaměstnanec:
Mgr. Filip Vančo, tel. 224 413 895